పాలడుగు వెంకటేశ్వరరావు

దొడ్లో స్నానంచేసి పాతచీర ఒంటికి చుట్టబెట్టుకుని, చుట్టూ ఎవరూ మొగపురుగుల్లేరని అటూ ఇటూ చూసి ధృఢ పర్చుకున్నాక లేడిపిల్లలా ఒక్కదూకు దూకింది ఈరమ్మ, ఇంట్లోకి. వసారాలో నులక మంచమ్మీద కూర్చుని సిగిరెట్టు కాల్చుకుంటూన్న సత్యం ఉలిక్కిపడి నిఖవ గుడ్లేసుకుని ఈరమ్మనే చూస్తుండి పోయాడు, కాసేపు.

అస్తవ్యస్తంగా చుట్టబెట్టుకున్నబట్ట ఒంటినంతా కప్పలేక పోతూంది ఈరమ్మని.

తడిసిన ముంగురులు చంపల్ని అంటుకు పోయాయి.

నీటిబొట్లు ముత్యాల్లా బుజాలమీదా, గుబ్బలమీదా విచ్చివున్నాయి.

అనాచ్ఛాదితమయిన వీపు నిగనిగ మెరుస్తూ కైపు ఎక్కించేట్టుంది.

ఒక్కక్షణం అదిరిపడి ఆ వెంటనే ఇంట్లోకి దూరింది ఈరమ్మ.

ఈరమ్మ బట్టలు కట్టుకు వచ్చేసరికి సత్యం ఇంకా గుప్పుగుప్పున పొగవదుల్తూ చార్మినారు పీలుస్తూనే వున్నాడు; ప్రాణాలు కళ్లలోనే వున్నట్టుంది మనిషికి. ఎముకలు బయటెల్తున్నాయి.

'ఎప్పుడొచ్చావ్?' అడిగింది ఈరమ్మ, గుమ్మంలోనే నిలబడి, మర్యాదకని.

'ఇప్పుడే?' సత్యం పొడిదగ్గు దగ్గాడు.

'ఎక్కణ్నుంచీ రావటం?'

'బస్తీనుంచే'—దగ్గు పొర ఆగలేదు సత్యానికి.

'అంతా బాగా వున్నారా?'

'ఆఁ' దగ్గులో కలిసిపోయింది సమాధానం.

'ఏంచేస్తున్నా విప్పుడు?'

'ఆర్నెల్లయింది; ఫ్యాక్టరీలో వుద్యోగం

రెండొందలు వస్తాయి. సంవత్సరానికల్లా పై వుద్యోగం ఇస్తామన్నారు. అప్పుడు మూడొందలవుద్ది జీతం.'

'అహా. మీయమ్మ నీదగ్గరే వుంటుందా ?'

'లే. ఎంత చెప్పినా మనూరొదిలి రానని పంతం పట్టింది. ఏంచెయ్యను ? ఒక్కడ్నే వుంటున్నా.' దగ్గు ఆపుకున్నాడు సత్యం.

'సర్లే. ఎండని బడొచ్చిన నట్టున్నావు. స్నానం చేస్తావా ?'

'ఆఁ' సిగరెట్టు పారేసి, దగ్గుతూ లేచాడు సత్యం.

స్నానానికి నీళ్ళు తోడి, సబ్బూ తువ్వాలూ అందించింది ఈరమ్మ,

స్నానంచేసి అన్నంతిని గుర్రు పెట్టి నిద్రపోయాడు సత్యం. సత్యం బాగా చిక్కిపోయాడు. పక్కింటికి షికారుపోయి తిరిగొచ్చిన ఎంకమ్మ 'ఎవరే వచ్చింది?' అనడిగింది ఈరమ్మని.

'మా వూరోళ్ళే, చుట్టాలు. బస్తీలో వుద్యోగం చేస్తున్నాడు.'

'కుర్రాడు ఎర్రగా బుర్రగా బాగానే వున్నాడు. పెళ్లయిందా ?'

'లేదు.'

'ఏం ? ఎందుకని ? పెళ్ళి చెయ్యాల్సిన అప్పచెల్లెళ్ళున్నారా ?'

'లేరు.'

'మరెందుకట ?

'బుద్ధి మంచిదిగాక' అందామని నోరు తెరిచింది ఈరమ్మ. కాని ఆ మాటలు నోట్లోనే మింగుడుపడి పోయేయి.

'ఉంటాడా ఒకటి రెండ్రోజులు ?'— ఎప్పుడెళతాడని అర్థం.

'లే. వెళ్లాలంటున్నాడు. అర్జంటుపని వుందట. దారేగదా అని చూసి పోదామని దిగాడట.' సరిగ్గా తెలీక పోయినా కప్పుకుని అబద్ధం చెప్పింది ఈరమ్మ.

ఎంకమ్మ అన్నంతిని మళ్ళీ వూరిమీదకి వెళ్ళింది. ఎంకమ్మకి పని లేదు, పాడే. కోడలిమీద పెత్తనం చలాయించటం, వూరిమీద పడి తిరగటం, అన్నీ అమర్చి పెడ్తే తిని నిద్రపోవటం. ఎంకమ్మనోరు పెద్దది. ఆ నోరుకి జడిసే కొడుకూ కోడలూ ఆమె అడుగులకి మడుగులొత్తుతారు. ఎంకమ్మ కొడుకు స్వతహాగా మెతకుడు. అతడి చిన్నప్పుడే తండ్రి పోగా కొడుకుని కంటికి రెప్పలా కట్టుదిట్టంగా పెంచింది ఎంకమ్మ. జాగ్రత్తగా సంసారం నడుపుకుంటూ వున్న కొండని మరింత పెంచింది. ఈడుకొచ్చిన కొడుక్కి పెళ్లి చేసి ఈరమ్మని కాపురానికి తీసుకొచ్చింది. ఇప్పటికీ ఎంకమ్మంటే కొడుక్కి భక్తి, ఈరమ్మకి అత్తంటే భయం. ఇంట్లో అంతా ఎంకమ్మదే రూలు.

సత్యం మధ్యాహ్నం మూడున్నరకి నిద్ర లేచి ఒళ్ళు విరుచుకున్నాడు, దగ్గుతూ.

'మంచినీళ్లు కావాలా ?'

'ఆఁ'

ఈరమ్మ మంచినీళ్లందించింది. మంచినీళ్లుతాగి గ్లాసు తిరిగి ఇస్తూ ఈరమ్మనే పరీక్షగా చూసాడు సత్యం. ఆ చూపు గుండెల్ని తోడేసేటట్లుంది.

ఈరమ్మ చిన్నప్పుడు 'గిడసబారినక్కరలా వుండేది. పొట్టి జడవేసుకుని ఎగురుతూ తిరిగేది. అట్లాంటి ఈరమ్మ పెళ్లయి రెండేళ్లు తిరక్కుండానే నవనవలాడుతూ పొట్లకాయలా తయారయింది. ఎగసిపడే సెలఏరులా యవ్వనం ఎగిరెగిరి పడుతోంది. బుగ్గలు పుబ్బి నిగారిస్తున్నాయి. మెడా నడుమూ నున్నగ మెరుస్తున్నాయి.

'ఏంటి చూస్తున్నావ్ ?'

'ఏంలేదు. మీ ఆయనేడి ?'

'పొలం వెళ్ళాడు. ఏం ?'

'చూద్దామని. నీ పెళ్లి నాకు చెప్పకుండానే చేసుకున్నావుగా ?'

ఈరమ్మ సిగ్గుపడింది.

'మంచాడేనా ? నిన్ను బాగా చూసుకుంటాడా ?'

'..............'

'అందగాడేనా ? నీ మనసుకు నచ్చాడా?.

'..............'

'నేనే ఏదో పిచ్చిపిచ్చిగా అడుగుతున్నాగాని నచ్చకపోతే కాపురం ఎట్టాచేస్తావేంటి ?'

'..............'

'ఎంతసేపూ నే మాట్లాట్టమేగాని నువ్వు మాట్లాడవా ఏంటి ?. నువ్వెలాగో మర్చిపోయావుగాని నేనుమాత్రం జన్మలో మర్చిపోలేను నిన్ను. అందుకే నువ్వు నన్ను దూరంచేసినా నేనుమాత్రం నిన్ను వదిలి పెట్టలేకుండా వున్నాను. నీ కోసమని కష్టపడి 'ఒకటి' తెచ్చాను. చెప్పుకో ఏంటో?'

ఈరమ్మ ఉలిక్కిపడింది!

ఈరమ్మ కుడికన్ను అదిరింది !!

ఈరమ్మ నరాలు జివ్వుమన్నాయి. కాళ్ళు వణికేయ్ !!

అంతలోనే సత్యం తన సంచిలోంచి ఒక ప్యాకెట్టు తీసాడు. అందులోంచి వంగపండు రంగుచీర లాగాడు. చింతపూల జాకెట్టుగుడ్డ బయటికి తీసాడు.

'ఇదిగో తీసుకో. నీకోసమనే తెచ్చాను. ఆ రోజుల్లో ఇవంటే నువ్వు మోజుపడే దానివి — జ్ఞాపకముందా ? అప్పుడు మనకి తెలిసీ తెలియని మనస్సులు. రెపరెపలాడుతున్న వయస్సులు. పెద్దాళ్ళకి తెలీకుండా చింతల తోటలోచేరి ఆడుకునే వాళ్ళం. ఎన్నో ఆటలు. ఒకళ్ళంటే ఒకళ్ళం పడిచచ్చేవాళ్ళం. ఇద్దరం భార్యాభర్తలయినట్టుగానె వూహించుకుని సరసించేవాళ్ళం. అప్పుడప్పుడే నువ్వు ఓణీలు వేసుకుంటున్నావు. అంతలోగా ఓరోజు వున్నట్టుండి నువ్వు పెద్దమనిషి వయావని నిన్ను మీవాళ్ళు బయటికి రానిచ్చారుగాదు. పిచ్చిపట్టినట్టు నీ గురించి తిరిగాను. మీ నాన్నచేత దెబ్బలు తిన్నాను. పిచ్చాడినయి దేశాలవెంట పోయాను. తాగుబోతు నయాను. రౌడీనని పేరు వచ్చింది. ఇదంతా ఎందుకు జరిగింది. నీకోసము — నీకోసమే నంటే నమ్ముతావా?' సత్యం ఆగాడు. దగ్గుతెర వచ్చింది.

'ఇప్పుడవన్నీ ఎందుకు సత్యం ? వుపయోగమేంటి ?' అంది ఈరమ్మ. సత్యం కోరగా చూశాడు ... 'ఉపయోగం లేదంటావా ? ఏం ? ఎందుకు ?'

ఈరమ్మ తలవంచుకుని వుండిపోయింది.

'సర్లే. ఇవి తీసుకో. నా సంతోషం కోసం ఇస్తున్నా తీసుకో.'

'ఉహూఁ వద్దు.'

'వద్దా. అమ్మ ఈరాలూ! ఎంత ఎదిగిపోయావ్! దొంగా! నువ్వు వద్దంటే మాత్రం నే వూరుకుంటానేంటి?' పట్టుదలగా అన్నాడు సత్యం.

'......'

'ఏదయినా సరే. నువ్వు పుచ్చుకోవాల్సిందే. నేను ఇచ్చుకోవాల్సిందే. అవును గాని మీ ఆయనకి ఓ కాలు కుంటిదంటగా, ఆ కుంటాడితో ఎట్టా కాపురం

చేస్తున్నావ్? నన్నూ వాణ్ణి పోల్చుకొను కోవా ఎప్పుడయినా? అప్పుడయినా ఆప్పింపవూ?'

'ఇప్పుడయ్యన్నీ ఎందుకు సత్యం? ఆ చీర సంచిలోపల పెట్టుకో. చుట్టన్ని చూడవచ్చావు? మర్యాదగానే వెళ్ళిపోతే అందరికీ మంచిదిగాదా?'

సత్యం పకపక నవ్వాడు. 'మర్యాదా? కొత్తగ మాట్లాడుతున్నావ్ ఈరాలూ? అసలు నీ గురించేగదా నేను ఇట్లా అయిపోయింది. నీకు ఆ మాత్రమయినా జాలి లేకపోయింది నామీద?' — నిష్ఠురంగా అన్నాడు.

'ఏమే కోడలుపిల్లా? చుట్టానికి మర్యాదలు బాగా చూసుకుంటున్నావా?' వెంకమ్మ వచ్చింది.

'కాసనాండ్ల పిల్లాడితో కొడుకు కబురంపించాడు. 'కుప్ప నూర్పిడి' అవలేదట. రాత్రికి అన్నం అక్కడికే పంపించమన్నాడు. పెందలాడే వంటకాని. నేవెట్టుకెళ్తా.'

ఈరమ్మ లోపలికి వెళ్ళింది.

వెంకమ్మ సత్యంతో కబుర్లు వేసుకుంది. సత్యం ఉంగరాలజుట్టునీ, సిలుకు చొక్కానీ పరీక్షగా చూస్తూ అతన్నిగురించి అడిగింది. సత్యం బస్తీలో వుద్యోగం చేస్తున్నాడనీ, నెలకి రెండొందలదాకా సంపాదిస్తున్నాడనీ తెల్సుకుని అతనిమీద గౌరవం పెంచుకుంది. కాసేపు మునలాకోట్లో బాతాఖానీ వేసి దాన్నిబ్బేసి పూళ్ళో కెళ్ళొస్తానని చెప్పి సత్యం బయట కెళ్ళాడు.

అన్వేషి

ఆపూటంతా ఈరమ్మ మనసు మనసులో లేదు.

పెళ్ళికాకపూర్వం తెలిసీతెలియని వయసులో తను సత్యంతో తిరిగినమాట నిజమే. సత్యం ఎర్రగా బుర్రగా వుండే సంగతీ కరక్టే. సత్యం మాటలపోగు. అదీ ఇదీ చెప్పి ఆడుకుందామనిచెప్పి తనవెంట తిప్పేవాడు. తనేగాదు తన స్నేహితురాళ్ళు రాఘవమ్మా, రంగమ్మా కూడా అతని మాయలో పడ్డారు. రాఘవమ్మ అందరికన్నా పెద్దది. రంగమ్మ అంతేగాని కొంచెం గడుసుది. 'తను' మొదట్నించీ అమాయకపు మొద్దు. ఆరోజుల్లో సత్యం వాళ్ళకి బాగా ఆస్తిపాస్తులుండేవి. సత్యం ఒక్కడే కొడుకవటంవలన అల్లారుముద్దుగా పెరిగాడు. జేబులో చిల్లర డబ్బులు ఎప్పుడూ గలగల లాడుతుండేవి. వాటితో జీళ్ళు, చక్రాలు కొని తెచ్చేవాడు. వాటికోసం ఆశపడి అతనివెంట తిరిగేది తనూ.

సత్యం తండ్రి టింగురంగా అంటూ వుండేవాడు. పూటెప్పుడూ బస్తీకెళ్ళి క్లబ్బులో పేకాట ఆడేవాడట. బస్తీలో పేకాట్నకి, మిగతా అలవాట్లకి ఆ రోజుల్లోనే ఆస్తిని హారతి కర్పూరం చేసాడనేవాళ్ళు, సత్యం తండ్రిని.

అప్పుడు సత్యంతో ఎన్నో ఆటలు ఆడుకునేవాళ్ళు తనూ, రాఘవమ్మా, రంగమ్మా. అప్పటికే రాఘవమ్మ ఈడేరివుంది. అందుకే పెద్దాళ్ళకి తెలీకుండా చాటుమాటున వచ్చి జట్టు కలిసేది రాఘవమ్మ. ఒక్కోసారి చీకటిపడేసరికి భయమేసి తనూ, రంగమ్మా ఇంటికి వెళ్ళిపోయేవాళ్ళు. రాఘవమ్మ ఒక్కతే సత్యం బలవంతంవలన— తను వుండిపోయేది. అప్పుడు తనింకా చిన్నపిల్ల. సరిగా వూహ తెలియదు. ఆటల రంధిలో చిరుతిళ్ళ మోజులో వుండేది.

ఆ రోజుల్లోనే అఘ్ఘాయిత్యం జరిగింది.

రాఘవమ్మ శవం ఒకరోజు ఉదయాన్నే 'వెంకయ్యగారి బావి'లో తేలివుంది!

నలుగురూ గుసగుసలుగా అనుకున్నారు. తనకి తెలియదు ఏం జరిగిందో. ఆ మర్నాటి నుంచీ బయటికి కదులు పెడ్తే కాళ్ళు విరగగొట్టాన్నన్నాడు అన్నయ్య. అప్పుడప్పుడే తనకి ఓణీలు వేయించారు. కాపలాగా ఇంట్లో ఎవరో ఒకరు తనని గమనించే వాళ్ళు. కాళ్ళు కట్టేసినట్టుంది తనపని.

సత్యం కాలుగాలిన పిల్లిలా తన ఇంటి చుట్టూ తిరిగేవాడు. ఓరోజు సమయం చూసి ఎవరూ చూడకుండా చింతలతోటకెళ్ళింది, సత్యం వెంట. సత్యం ఎన్నో చెప్పాడు. ఆ కబుర్లు ఎంతో తియ్యగా వున్నాయి. చేతిలో చెయ్యివేసి ఎన్నో బాసలు చేశాడు. ఆ ప్రపంచం ఎంతగా కొత్తగా అనిపించింది.

ఉన్నట్టుండి పిడుగు పడినట్లయింది! తియ్యనయిన ఆ ప్రపంచంనుంచి లేచి ఉలిక్కిపడి చూస్తే...

ఎదురుగా నాన్న!

సత్యం చెంపలు పేలిపోయాయి. 'రాఘవమ్మ ప్రాణాలు నిలువునా తీసి ఉసురోసుకున్నావు. ఇంకా ఎంతమంది ఆడపిల్లల్ని చెడగొడ్తావురా రాస్కెల్?' అని అరుస్తూ సత్యాన్ని ఒళ్ళు కందిపోయేలా కొట్టాడు నాన్న. చెంప చేత్తో పట్టుకుని పారిపోయాడు సత్యం. ఆ రోజు తన వీపు పగిలింది. ఒళ్ళు పేలిపోయింది. గదిలో పెట్టి తాళం వేసారు. అన్నం లేదు, ఆ పూట.

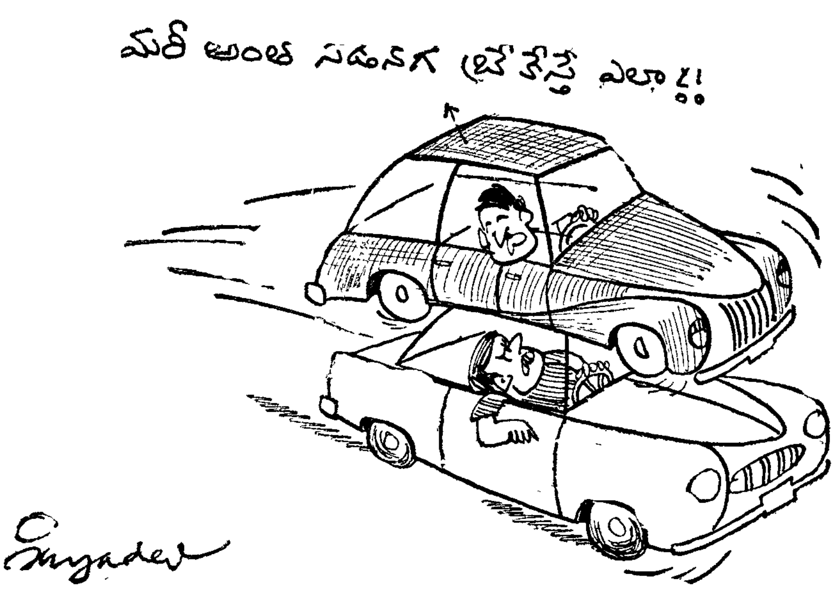

'ఇంకా నయం. పెద్దమనిషయి వుంటే కాలవేసి వుంచను' అని అమ్మ గొణుక్కోటం తనకి వినపడింది.

అంతే! మళ్ళీ తను అడుగు బయటికి పెట్టలేదు, ఇంట్లోంచి.

అప్పట్నుంచే సత్యం కనపడలేదు. అతన్నెవడికో బస్తీలో ఎవరో పొడిచి చంపేసారట. బంధువు లెవరో తల్లిని చేరదీసారట. సత్యం ఏమయిందీ తెలీలేదు. మిగిలిన ఆస్తి పాస్తులు అప్పులవాళ్లు కట్టుకున్నారు. ఒకసారి అన్నయ్యకి బస్తీలో కనపడి పలకరించాడట సత్యం. మనిషి చిక్కి శల్యమైనాడట. ప్రాణం కళ్ళలో వుందట. అతన్ని చూసి అన్నయ్య జాలి పడ్డాడట. సత్యం అన్నయ్యని అడిగి పేరు పేరునా వూళ్లో అందరి గురించీ తెలుసుకున్నాడట. 'తను' పెళ్ళయి అత్తారింటికి వెళ్ళిపోయిందని తెల్సుకుని సంతోషం ప్రకటించాడట. అందరూ సుఖంగా వున్నారు, అంతే చాలు అన్నాడట.

'సత్యం ఏదో జబ్బుతో బాధ పడుతున్నాడు. ఎక్కువకాలం బతకడు' అన్నాడు అన్నయ్య. బస్తీలో అన్నయ్య స్నేహితుడు ఒకాయన కనిపించి అన్నయ్య 'అతన్ని' గురించి అడిగితే చెప్పాడట.

సత్యానికి లేని వ్యసనాలు లేవట. తాగుడు, దొంగతనం, పేకాట, స్త్రీ వ్యసనం.

అన్వేషి

'వాడు బాగుపడడు. అతని బ్రతుకే కుళ్ళు గుంట. అతని నీడ పడితే చాలు నవ నవలాడుతున్న చెట్టు మాడిపోతుంది.' అన్నాడట ఆ స్నేహితుడు.

అంతే!

తర్వాత సత్యం గురించి ఏం తెలీలేదు, తనకి.

బ్రతుకుబాటలో పడి అదొక పీడకలలా అంతా మర్చిపోయింది.

నిశ్చలంగా ఒకదార్ని పడుతున్న తన జీవితంలోకి వున్నట్టుండి సుడిగాలి వలె దూసుకు వచ్చాడు సత్యం. ఇంటి కొచ్చిన మనిషిని మొహాన్న తలుపు మూసి వెళ్ళి పొమ్మని చెప్పలేకపోయింది తను. చుట్టమని అత్తతో అబద్ధమాడింది కూడా.

ఇప్పుడు సత్యం ఎందుకు వచ్చినట్టు? వెతుక్కుంటూ వచ్చిన సత్యం తన పచ్చని బ్రతుకుకి నిప్పు పెడతాడా? తగుదునమ్మా అంటూ పాత విషయాల్ని తిరగెయ్యటంలో అతని వుద్దేశ్యమేమిటి? చీర తెచ్చాను పుచ్చుకోమనటంలో అంతరార్థం? ఎట్లా ఈ పీడ వదుల్చుకోవటం?! అత్తకి తెలిస్తే తన బ్రతుకేంగాను? సత్యం ఏం మనిషి?

అతను మనిషా రాక్షసుడా?

ఈరమ్మ కాలుగాలిన పిల్లిలా తిరుగుతూనే వుంది. గుండెలు గుబ గుబ మంటున్నాయి.

ఎలాగోలా పంట పూర్తయిందనిపించింది.

ప్రొద్దు పడమటికి వాలిపోయింది.

చీకటి కమ్ముకుంది.

కొడుక్కి అన్నం తినిపించి వెంకమ్మ పాలెం వెళ్ళింది.

ఒంటరిగా బిక్కు బిక్కుమంటూ కాలు కాలిన పిల్లిలా అయింది ఈరమ్మ.

చీమ చిటుక్కుమంటే వులిక్కిపడింది.

'ఏం చేస్తున్నావ్?' దగ్గరగా వినబడిన ప్రశ్న. ఆ చొరవ ఎవరిచ్చిందీ కాదు. ఈరమ్మ గుండె గుభిల్లుమంది! తన బ్రతుకు బండలవుతుందా?

సత్యం! చీకట్లో తెల్ల తెల్లగా దయ్యంలా వున్నాడు.

ఈరమ్మ కళ్ళు నిండి చంపల్ని తడిపేసాయ్.

సత్యం కాళ్ళ మీద పడి 'సత్యం! నన్ను క్షమించి ఒదిలిపెట్టి నీ దార్ని నువ్వు వెళ్ళిపో. నన్నిట్లా బ్రతకనీ' అని ఏడవాలనిపించింది.

సత్యం నోట్లో సిగరెట్టు ఎర్రగా వెలుగుతూంది. అది ఆరని మంటవలె వచ్చి తనని దహించుకుపోతున్నట్టు విల విల లాడింది ఈరమ్మ.

సత్యం అరుగు మీద కూర్చున్నాడు, దగ్గు ఆపుకుంటూ.

'కూర్చో ఈరాలూ! నీతో చాలా మాట్లాడాలి. మళ్ళీ అవకాశం దొరకదు.' అన్నాడు సత్యం. అవకాశమట! తన బ్రతుకంతా అట్లా అనే కాల్చుకున్నాడు, మొండిగా. నీర్సంగా అరుగు కింద నేల మీద చతికిలపడింది ఈరమ్మ.

'పిచ్చిదానా! నేనంటే భయపడుతున్నావా? ఎందుకు భయం? నేనేగా? నీ స్నేహితుడు సత్యాన్నేగా. ఎవరమయినా బ్రతికినంత కాలం బ్రతకం. ఎప్పుడో గుటుక్కుమంటాము. చేసుకున్న పాపాలు వెంటబడి కరిచి గాని ఒదిలిపెట్టవు. ఇప్పుడు నా పరిస్థితి నాకే జాలి కలిగిస్తుంది. మరెవరికీ నా మీద జాలి లేదు. అభిమానం లేదు. నా బ్రతుకు నాకే అర్థం గాదు. ఈ పరిస్థితిలో నువ్వున్నావని కొండంత ధైర్యం ఇస్తావని వెతుక్కుంటూ నీకోసం వచ్చాను. నా తండ్రి అల్లా అయిపో

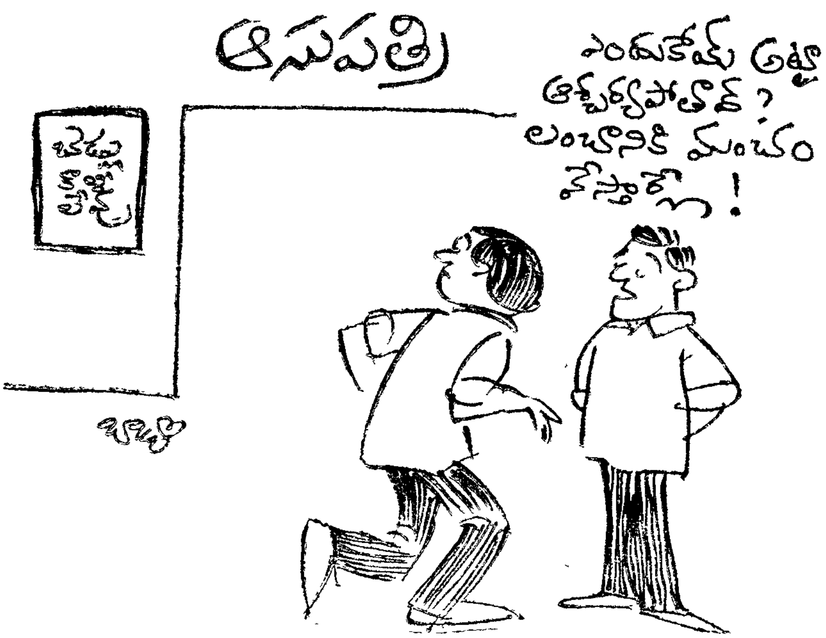

యాడు. తల్లీ వున్నా లేనట్టే—నాకు నేనే మిగిలాను. మొదట్నుంచీ నా బ్రతుకు మళ్ళ త్రోవల వెంట నడిచింది. చెప్పే వాళ్ళు లేరు. స్వతస్సిద్ధంగా కొంత. అంతా స్వయంకృతం. తెలిసినవాళ్ళు నన్ను అసహ్యించుకున్నారు. తెలీనివాళ్ళకి నా గురించి పట్టదు. నా బ్రతుకంతా ఆడదాన్ని గురించి అన్వేషణతోనే గడిచిపోయింది. నా జీవితం శాపగ్రస్తమయింది. అది నా దురదృష్టం. అంతే. తెలిసీ తెలియకా తప్పులు చేశాను. రాఘవమ్మకి అన్యాయం జరిగింది. అందుకు నేనే కారణం. ఏమిటో అల్లా అయిపోయింది. జీవితంలో ఆటగా ఆడాను. ఆఖరికి నా పని పగిలిపోయిన బంతి వతు అయింది. అంతా అయిపోయింది. ఇప్పుడే మనుకునీ ఏంలాభం? ఎందుకో నిన్ను చూడాలనిపించింది. రంగమ్మని చూడాలని వెళ్తే నా మొహాన్నే తలుపేసి అవతలకి పొమ్మంది. ఇప్పుడు నా బ్రతుకులో నువ్వే ఆశారేఖవి. మన స్నేహాన్ని గురించయినా నామీద దయచూపించాలి—ఈరాలూ!'

దగ్గిరగావచ్చి సత్యం ఆగేడు.

ఈరమ్మ రాతిబొమ్మలా వుండిపోయింది.

'నేను మంచివాడిని కాను. నిజమే. నా దుష్టభావంతో ఏ క్షణంలో ఏం చేస్తానో నాకే తెలీదు. అదీ వాస్తవమే. పొద్దుట రాగానే అర్ధనగ్నంగా కన్పించిన నీ సౌందర్యం నాలో భ్రమ కలిగించింది. ఆ చాంచల్యంలో ఏదేదో మాట్లాడాను. రక్తమాంసాలతో కూడిన ఈ శరీరం రాలిపోయేదాకా మనిషిలో కోరికల్ని రేపి పిచ్చి ఎక్కిస్తోంది. అయితే...'

సత్యం ఆగేడు. కళ్ళు కళ్ళనుమని అరుస్తూ మెడనరాలుబ్బేయి.

'ఈరాలూ! మాట్లాడవేం?'

'ఏం మాట్లాడను?' ఈరమ్మ గొంతు వణికింది.

మాట్లాడటం ఇష్టంలేనిదానివి నన్ను చుట్టమన్నెప్పి మర్యాదలు ఎందుకు చేశావు? రంగమ్మలాగా అరిచి నన్ను వెంటనే ఎందుకు బయటికి నెట్టివెయ్యలేక పోయావ్?'

'.....................'

'నాకు తెలుసు, ఇంకా నీలో నామీద అభిమానం వుంది. అదే నా అదృష్టంగా పొంగిపోతున్నాను. ఈరలూ! నిన్ను చూసాక నా మనసు ఎలా వుందో తెల్సా? మండు ఎండలో నడిచి దప్పిక గొన్న ప్రాణికి చల్లని మంచినీరు దొరికినట్టు అయింది. నాకు ఇప్పుడు కావల్సింది ఇంత ఓదార్పు, దయ. అంతే.'

'.................'

'ఇక సమయంలేదు. ఈరాలూ! నా సంచి ఇలా ఇవ్వు. చిన్న పనుంది.'

ఈరమ్మ లేచి సంచి తెచ్చి సత్యంకి ఇచ్చింది, వణికే చేతుల్తో.

'వంటయింది. అన్నం తింటావా?' అంది; సంచి ఇస్తూ.

సత్యం కళ్ళల్లో మెరుపు మెరిసింది! కాని ఆ మెరుపు నల్లటి చీకటిలో కలిసి పోయింది.

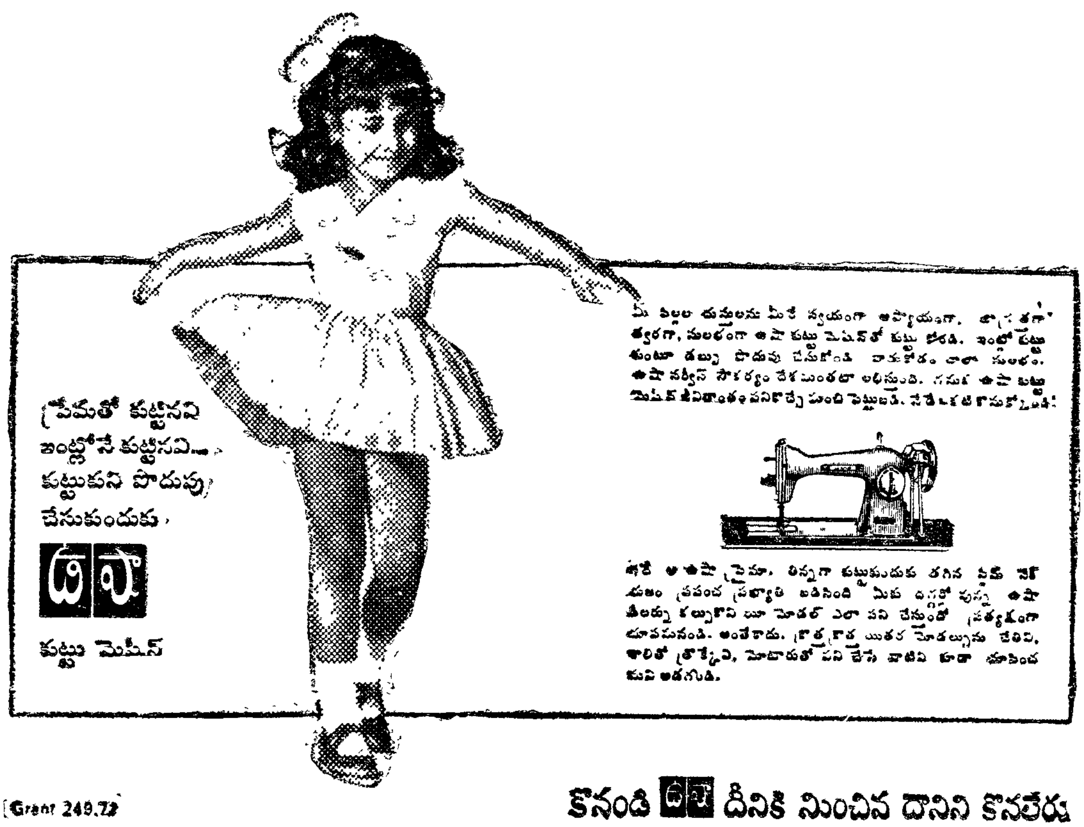

అన్వేషి

'వద్దు ఈరాలూ! ఇప్పుడు నేను అన్నం తినే స్థితిలో లేను.'

'అవును. ఇప్పుడు నువ్వు వున్నది నా బ్రతుకుని కోరుకునే స్థితిలో అంతేగా.' ఈరమ్మ వెక్కిళ్ళుపోయింది. భయంతో పసిపిల్లలా గజగజలాడింది.

సత్యం నవ్వాడు, జాలిగా కంగు కంగు మని దగ్గాడు.

"ఎంత మాట అన్నావు ఈరాలూ! నేను దుర్మార్గుడినేగాని అంత పాపాత్ముణ్ణి కాను. చిన్నప్పుడు ఆడదంటే ఆటవస్తువుగా అనుకుని అమాయకురాళ్ళైన ఆడపిల్లల్ని మాయ చేసి వాళ్ళ బ్రతుకులో ఆడుకున్నమాట నిజమే. ఆ తర్వాత తెగిన గాలిపటాన్నయి ఆడదాన్ని నీచ వస్తువుగా భావించి ప్రవర్తించింది నిజమే. అంతేగాక ఆడదానిలో ఇంకా అంతకంటె మహత్తరమయిన మాతృత్వం, జాలి క్షమ అనే గొప్పగుణాలున్నాయని నేను తెల్సుకున్నాను. అయితే అప్పటికి సమయం మించిపోయింది. నేనేం చెప్పినా అబద్ధంగా చలామణీ అయ్యే స్థితి నాకు నేను తెచ్చుకున్నాను. అయితే ఆ స్థితిలో కూడా నన్ను క్షమించి ఆదరించగల గొప్పతనం నీలో చూశాను. అటువంటి నిన్ను నేను కోరుకుని నీ బ్రతుకుని నాశనం చెయ్యనా? వద్దు ఇక నే వెళ్తా ఈరాలూ. నన్ను క్షమించు. ఈ చీరా, గుడ్డముక్క తీసుకో. ఒక పాపాత్ముడు పవిత్రభావంతో ఇస్తున్న కానుకగా స్వీకరించి నేను ప్రశాంతంగా చావాలని మాత్రం ఆశీర్వదించు. అంతే వస్తా ఈరాలూ. నా బ్రతుకులో ఒక్క మంచిపని చేశానన్న తృప్తి నాకుండనీ.'

సత్యం గభాల్న లేచి ఈరమ్మ చేతిలో చీరా, జాకెట్టు ముక్కా పెట్టి విసవిసా నడిచి చీకట్లో కలిసిపోయాడు. దగ్గుతెర దూరంలో మాటుమణిగిపోయింది.

ఈరమ్మ అలాగే కూర్చుని మౌనంగా ఏడుస్తుండిపోయింది, నల్లటి చీకట్లో.

పాత జ్ఞాపకాలు నెమరుకు వచ్చి మొహం తడిపేశాయి.

అందమయిన మొహంతో, షోకయిన బట్టలతో ఆడపిల్లల్ని ఆకర్షించి దొంగతనంగా ఆటలాడే సత్యం, నలుగురి చేతా ఛీ అన్పించుకుని దిక్కులేనట్టు దేశాలు పట్టిపోయిన సత్యం, తియ్యని కబుర్లు చెప్పి చిరుతిళ్లు అందించిన సత్యం. నాన్న చేత దెబ్బలు తిన్న సత్యం. పూర్తిగా చెడిపోయి పనికిమాలినవాడయాడని పేరు తెచ్చుకున్న సత్యం, రాములమ్మ బావిలో పడి చనిపోవటానికి కారణమయిన సత్యం, అమాయకుడనుకున్న సత్యం, దుర్మార్గుడనుకున్న సత్యం భయంతో గడగడలాడించిన సత్యం. నిరక్తితో మాట్లాడి కన్నీళ్లు తెప్పించిన సత్యం, నిష్కల్మషంగా మాట్లాడి కానుక అందించి చీకట్లోకి వెళ్లిపోయిన సత్యం...ఇదంతా ఇట్లా ఎందుకవాలి?'

పెద్దమేడలో గంటలు గణగణా మోగాయి.

ఈరమ్మ వులిక్కిపడి ప్రస్తుతంలోకి వచ్చింది. చీకట్లో గుడ్డివెలుగు!

లాంతరు పట్టుకుని ఈరమ్మ భర్త కూలీకి ఏదో పురమాయిస్తున్నాడు. కూలీలు బండిలోంచి ఓ మనిషిని తీసుకువచ్చి వాకిట్లో గడ్డివేసి దానిమీద పడుకోబెడుతున్నారు.

'ఇదుగో. ఏం చూస్తున్నావ్? అమ్మపాలెం దగ్గర పడుకుంది. కూలాళ్ళు నేనూ బండిగట్టుకుని వస్తావుంటే మన చెరువు మలుపుకాడ ఈ మనిషి పడివున్నాడు. ఆచార్లుగారు చూసి రక్తం కక్కుకుని చచ్చిపోయాడని చెప్పారు. మన ఎంకడంటున్నాడు—పొద్దుటే బస్సుదిగి ఎదురయాడట. ఎవరో చుట్టపు చూపుకని వచ్చి చచ్చిపోయాడు పాపం!' అన్నాడు ఈరమ్మ భర్త.

ఈరమ్మ వులిక్కిపడింది. అక్కడికి పరుగెత్తింది గాలిలాగా.

గుడ్డిలాంతరు వెల్తురులో గడ్డిమీద వెల్లకిలా నిర్జీవుడై పడివున్న సత్యాన్ని చూసి రక్తం మంచులా అయింది. విగ్రహంలా నిలబడివున్న ఈరమ్మ చేతిలోని చీరా, గుడ్డముక్కా జారి నేలపై పడినాయి. దూరాన్న స్మశానంలో ఓ నక్క అతి వికృతంగా అరచి గీ పెట్టింది. ●